

## F. t. l. om forældelse af fordringer

*Til §§ 23-25*

De foreslåede bestemmelser i §§ 23-25 regulerer, hvilke retsvirkninger der er knyttet til forældelse af en fordring. Der er tale om bestemmelser, som i vidt omfang svarer til, hvad der allerede – for en del på ulovbestemt grundlag – gælder i dag.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.4.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

*Til § 23*

Hovedvirkningen af forældelse fremgår af forslaget i *stk. 1*, hvorefter forældelse medfører, at fordringshaveren mister sin ret til at kræve opfyldelse. Dette svarer til, hvad der følger af gældende ret, jf. udtrykkelig 1908-lovens § 2, 2. pkt.

Det følger af bestemmelsen, at forældelse er en egentlig materiel ophørsgrund og således ikke er begrænset til at have den virkning, at fordringshaveren taber beføjelsen til at gennemføre fordringen ved søgsmål, jf. dog herved § 24.

Med *stk. 2* indføres en udtrykkelig bestemmelse om, at en fordrings forældelse medfører bortfald også af krav på rente og lignende ydelse, der er knyttet til fordringen. Det gælder, selv om det accessoriske krav ikke selvstændigt ville være forældet på dette tidspunkt. Bestemmelsen svarer til, hvad der antages at gælde i dag på ulovbestemt grundlag.

Reglen vil f.eks. have betydning for et rentekrav ved forældelse af hovedstolen i henhold til et gælds-brev efter lovforslagets § 5, stk. 1, nr. 1. Udtrykket »lignende ydelse« omfatter bl.a. provisioner og gebyrer.

*Til § 24*

Det foreslås, at der medtages en udtrykkelig regel om, at fordringshaveren uanset fordringens forældelse bevarer en vis adgang til modregning.

Efter forslaget er modregningsadgangen begrænset på samme måde som efter gældende ret, således at der kun er modregningsret i tilfælde, hvor modregningsadgang er *afalt*, eller hvor kravene *udspringer af samme retsforhold*, dvs. hvor der foreligger konneksitet mellem fordringerne. I de sidstnævnte tilfælde er det en betingelse, at det krav, der modregnes over for, er stiftet, inden forældelse af modfordringen indtrådte.

Forældelsens ophørvirkning vil desuden fortsat være begrænset af den samtidighedsgrundsætning, der gælder i et gensidigt bebyrdende kontraktforhold. Hvis den ene part i en gensidigt bebyrdende kontrakt har fortabt sin fordring ved forældelse, men medkontrahentens krav er holdt i kraft, vil parten således trods

forældelsen kunne nægte opfyldelse, medmindre modydelsen erlægges.

*Til § 25*

Bestemmelsen fastlægger virkningerne for pante-rettigheder og andre sikkerhedsrettigheder af, at den underliggende fordring forældes.

Efter praksis er det hovedreglen i gældende ret, at forældelse af den underliggende (sikrede) fordring har den virkning, at også retten til at søge fyldestgørelse i pantet bortfalder (*accessorisk forældelse*). Undtagelser fra denne hovedregel gælder ved tinglyst pantebrev i fast ejendom, jf. tinglysningslovens § 42, samt muligvis ved håndpanterrettigheder. Når bortses fra retsplejelovens § 526, stk. 4, om udlæg i løsøre mv. og andre tilsvarende lovbestemmelser kan der derimod næppe blive tale om *selvstændig forældelse* af pante-rettigheder og andre sikkerhedsrettigheder, men dette spørgsmål er dog ikke ganske afklaret ved underpant i løsøre og udlæg uden for området af retsplejelovens § 526, stk. 4. Af gældende ret følger endvidere, at en tilbageholdsret ikke forældes, mens retten i henhold til et ejendomsforbehold formentlig bortfalder ved forældelse af den sikrede fordring.

Ved den foreslåede bestemmelse i § 25 indføres udtrykkelige regler, som i hovedsagen viderefører den retstilstand, der gælder eller må antages at gælde i dag. Bestemmelsen regulerer alene spørgsmålet om virkningerne for sikkerhedsretten af den underliggende fordrings forældelse, dvs. spørgsmålet om accessorisk forældelse. Bortset fra, hvad der følger af særlige regler i anden lovgivning, jf. navnlig retsplejelovens § 526, stk. 4, vil der som nævnt næppe kunne opstå spørgsmål om selvstændig forældelse af en panteret-tighed mv. uafhængigt af den underliggende fordrings forældelse.

*Til stk. 1*

Bestemmelsen i stk. 1 indeholder hovedreglen om, at retten til fyldestgørelse i pant eller udlæg i skyldne-rens ejendom bortfalder ved den underliggende fordrings forældelse. Undtagelserne fra denne hovedregel findes i stk. 2.

Stk. 1 omhandler alene pant eller udlæg »i skyldne-rens ejendom«. Virkningen af den sikrede fordrings forældelse for pant stillet af tredjemand er således ikke omfattet af bestemmelsen. Efter gældende ret antages det ved pant stillet af tredjemand, at forældelse af den sikrede fordring i almindelighed indebærer, at panteretten bortfalder. Dette svarer til, hvad der gælder ved kaution, og det gælder også ved pantebreve i